

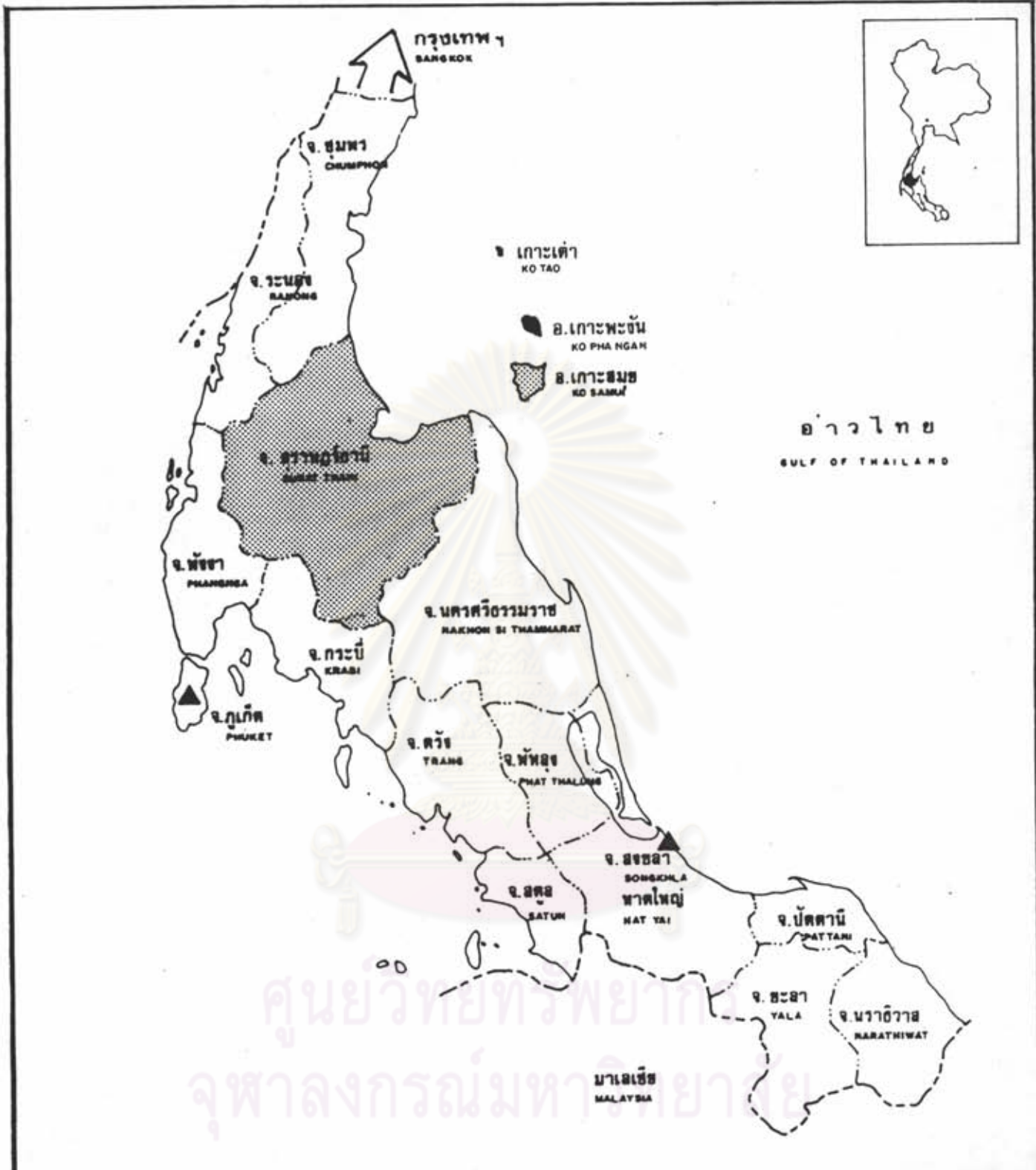
ข้อมูลพื้นฐานและความสัมพันธ์ระดับจังหวัดของอำเภอเกาะพะงัน

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สำหรับการวางแผนทางการพัฒนาอำเภอเกาะพะงัน นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาภาพรวมของอำเภอเกาะพะงัน ทั้งในส่วนของ อำเภอเอง และในระดับที่ใหญ่ขึ้น ทั้งนี้เพราะแม้ว่าอำเภอเกาะพะงันเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ ห่างไกลจากแผ่นดินใหญ่ แต่ความสัมพันธ์กับพื้นที่อื่น ๆ โดยรอบยังมีอยู่ โดยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจและการบริหาร นอกจากนี้ การพัฒนาใด ๆ ต้องมีความสัมพันธ์ และอยู่ใน กรอบของการพัฒนาในระดับที่ใหญ่ขึ้นอีกด้วย การศึกษาและการทบทวนสภาพข้อมูลพื้นฐาน ในบทนี้เป็นการศึกษาก่อนการศึกษาในรายละเอียด ซึ่งจะเป็นการรอบในการศึกษาและวางแผน ในบทต่อ ๆ ไป

3.1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดใน 14 จังหวัดภาคใต้ คือมีเนื้อที่ 12,891.469 ตร.กม. (ร้อยละ 18.23 ของเนื้อที่ภาคใต้) สภาพพื้นที่ โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นลูกคลื่น ความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางประมาณ 100 เมตร ตั้งอยู่บริเวณส่วนที่ไปงออกของคอคอดกระ ตามลักษณะของคาบสมุทร โดยมีพื้นที่ บางส่วนเป็นเกาะอยู่ในอ่าวไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 650 กม. มีเส้นทางคมนาคมสะดวกทั้งทางรถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน และ เรือ จึงอาจกล่าวได้ว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นประตูใหญ่ลงสู่ภาคใต้ที่สำคัญ ที่มีแนวโน้ม จะเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ตอนบน ควบคู่ไปกับจังหวัดสงขลาและภูเก็ต ซึ่งเป็นศูนย์กลาง ของภาคใต้ตอนล่าง (รูปที่ 6)

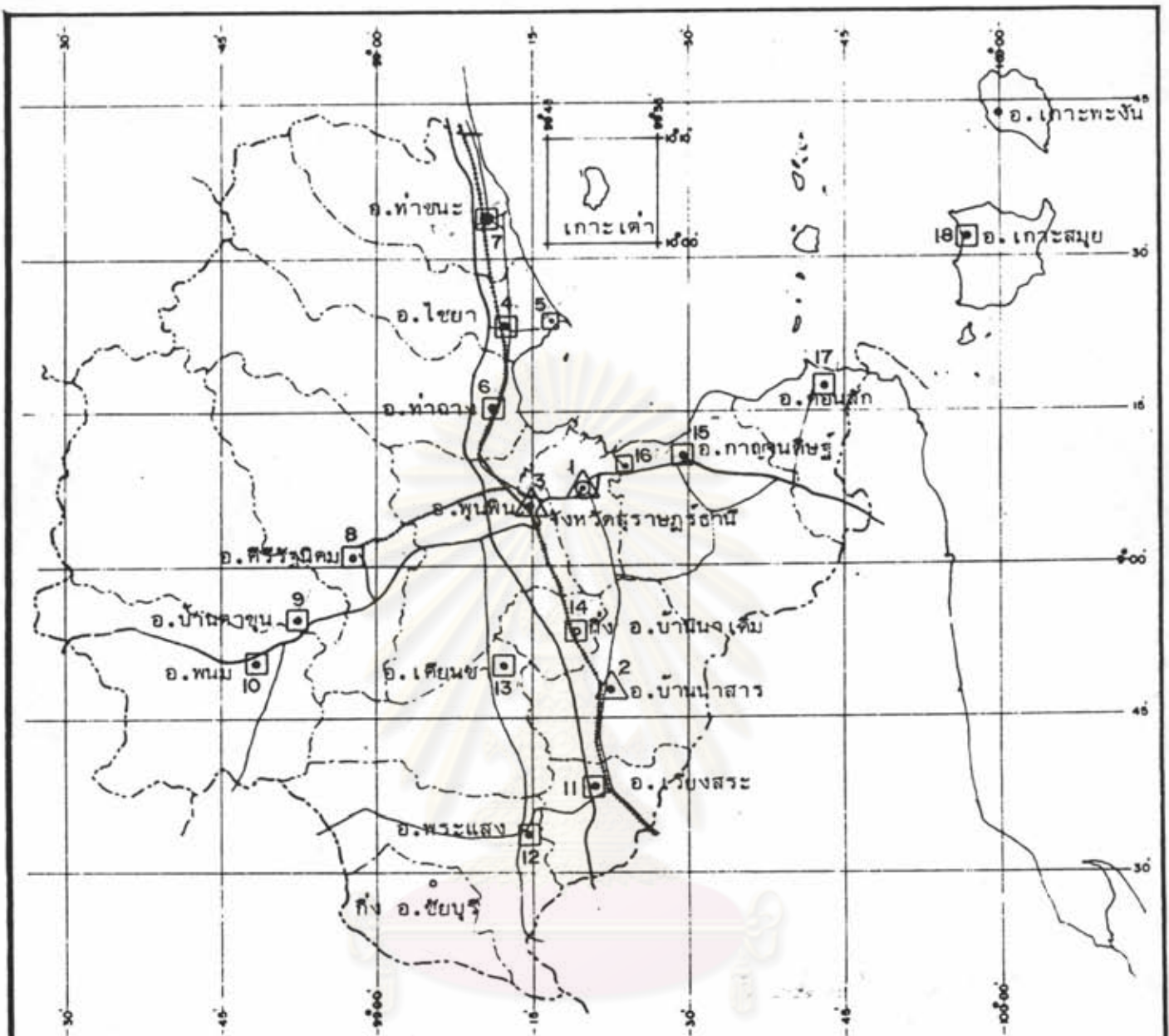
จังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 2 กิ่ง- อำเภอ และแยกย่อยเป็น 119 ตำบล 810 หมู่บ้าน โดยมีการปกครองท้องถิ่นจำแนก เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 เทศบาล และ 15 สุขาภิบาล (รูปที่ 7)

<p>สัญลักษณ์</p> <p> จังหวัดสุราษฎร์ธานี</p> <p> ศูนย์กลางหลักภาคใต้</p>	<p>0 20 50 80 กม. </p>
---	---

รูปที่ 6 จังหวัดสุราษฎร์ธานีและศูนย์กลางภาคใต้คอนบน อนุชา เล็กสกุลติลก

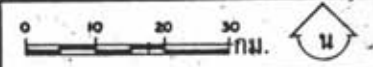
การศึกษาและวางแผนพัฒนา อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษารวบรวมแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี	6. สุขาภิบาลท่าฉาง	11. สุขาภิบาลเวียงสระ	16. สุขาภิบาลท่าทองใหม่
2. เทศบาลตำบลนาสาร	7. สุขาภิบาลท่าชนะ	12. สุขาภิบาลย่านดินแดง	17. สุขาภิบาลคอนสัก
3. เทศบาลตำบลท่าข้าม	8. สุขาภิบาลท่าขนอน	13. สุขาภิบาลเคียนซา	18. สุขาภิบาลเกาะสมุย
4. สุขาภิบาลคอกโชยา	9. สุขาภิบาลเขาวง	14. สุขาภิบาลบ้านนา	
5. สุขาภิบาลชุมเรียง	10. สุขาภิบาลพนม	15. สุขาภิบาลกาญจนดิษฐ์	

สัญลักษณ์

- จังหวัด
- อำเภอ
- △ เทศบาล
- สุขาภิบาล

รูปที่ 7 จังหวัดสุราษฎร์ธานีและการปกครอง

อนุชา เล็กสกุลติก

การศึกษาและวางแผนพัฒนา อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษารวบรวมภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี 2531 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประชากร 713,528 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39 ของภาคใต้ เป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 3 ของภาค รองจากจังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา แต่มีความหนาแน่นเบาบางมากเพียง 52.56 คน/ตร.กม. ซึ่งเป็นความหนาแน่นที่ต่ำกว่าความหนาแน่นเฉลี่ยของภาคและประเทศ (91.09, 100.94 คน/ตร.กม. ตามลำดับ)

ประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นตลอด ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.40 ต่อปี (2520-2531) ถ้าพิจารณาตามแผนพัฒนาฯ จะพบว่า ในช่วงปี 2520-2524 ซึ่งเป็นช่วงแผนฯ ฉบับที่ 4 ประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.82 ต่อปี และในช่วงแผนฯ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ประชากรเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 2.89 ต่อปี และเมื่อเริ่มต้นแผนฯ ฉบับที่ 6 อัตราเพิ่มเป็นร้อยละ 1.96 การผันแปรของจำนวนประชากรที่ค่อนข้างสูงนี้มีสาเหตุมาจากการอพยพเข้า-ออก เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติค่อนข้างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม พบว่าการอพยพสุทธิมีลักษณะเป็นการย้ายออกมากกว่าย้ายเข้าในระยะ 10 ปีมานี้ ทั้งนี้อาจชี้ให้เห็นถึงความไม่สมดุลย์ของประชากรต่อพื้นที่ ทั้ง ๆ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีกำลังความสามารถในการรับประชากรของพื้นที่ได้อีกมาก เมื่อมีการใช้พื้นที่กิจกรรมเต็มที่จะรับประชากรได้ 190,219 ครัวเรือน ซึ่งเพิ่มจากปี 2520 เป็นจำนวน 111,572 ครัวเรือน)¹

นอกจากการอพยพออกแล้ว ภายในจังหวัด ยังมีการอพยพเคลื่อนย้ายประชากรค่อนข้างสูง โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่สมดุลย์กันในแต่ละอำเภอ กล่าวคือ อำเภอที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตอนบน และสองข้างทางรถไฟสายใต้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นค่อนข้างต่ำและมีการอพยพสุทธิเป็นออก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการตั้งถิ่นฐานมานาน ประชากรค่อนข้างอึดตัว ในขณะที่อำเภอด้านตะวันตกและตะวันออกมีอัตราเพิ่มและการอพยพสุทธิเป็นเข้าค่อนข้างสูง เพราะเป็นพื้นที่บุกเบิกใหม่ แต่อำเภอที่เป็นเกาะ คือ อำเภอเกาะสมุยและอำเภอเกาะพะงัน กลับมีประชากรลดลง และมีการอพยพออกสูงด้วย เนื่องจากการอพยพไปสู่แหล่งงานที่ดีกว่าและเพื่อการศึกษาต่อ

¹ สาโรจน์ วิเศษ, ความสามารถในการรับกำลังประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

รูปที่ 8 และตารางที่ 3 แสดงสถานการณ์เปลี่ยนแปลงประชากร และการตั้งถิ่นฐานของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เปรียบเทียบรายอำเภอ

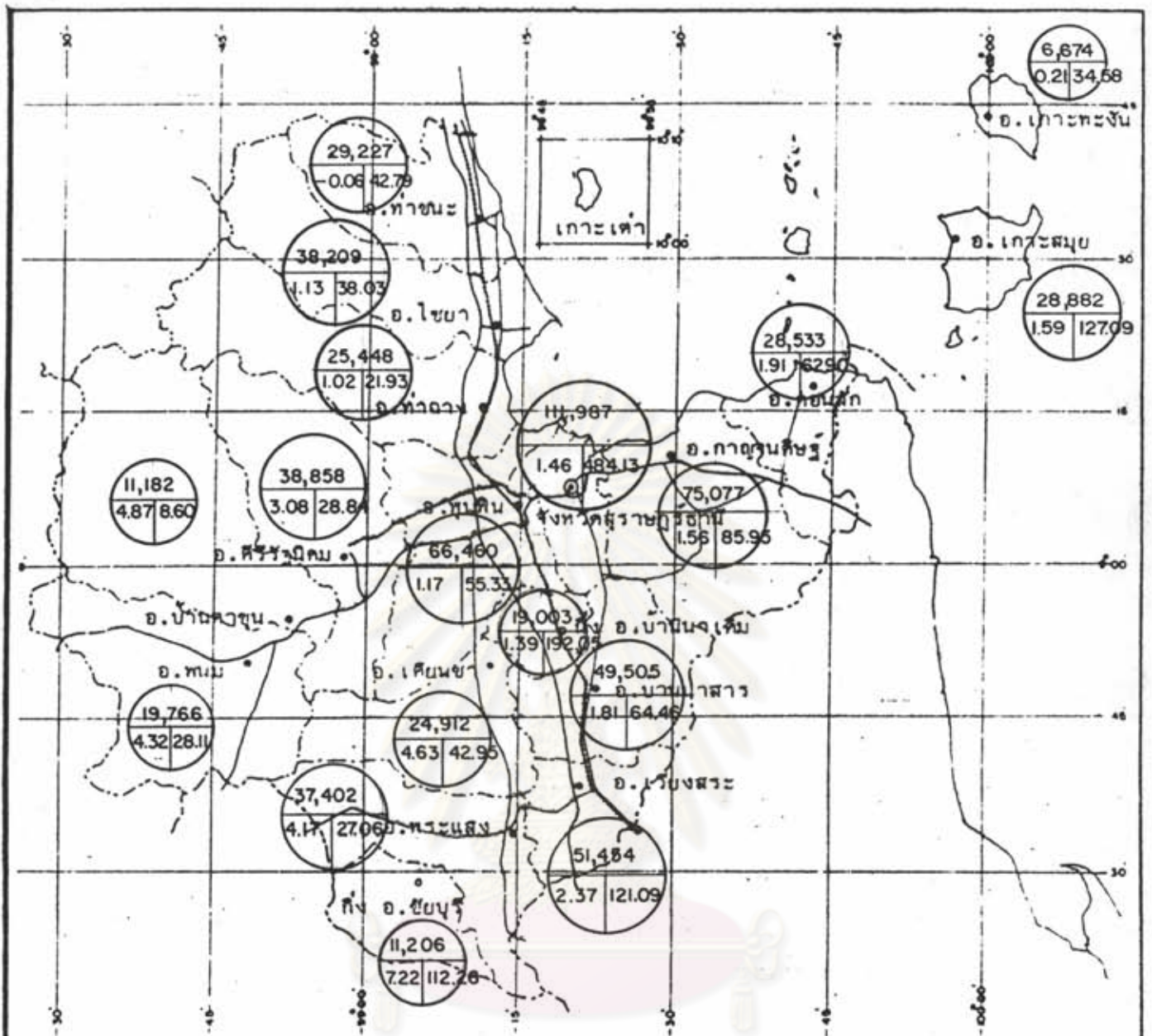
เมื่อนิยามถึงความ เป็นศูนย์กลางของชุมชนในจังหวัด จะพบว่า ชุมชน กระจุกตัวอยู่ตามเส้นทางคมนาคมสายหลักที่ผ่านลงไปสู่ภาคใต้เป็นสำคัญ (รถในและทาง- หลวงแผ่นดิน) ดังจะเห็นได้จากการกระจุกตัวของประชากร และการเป็นศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และการปกครอง ซึ่งอยู่ที่เทศบาลเมืองสุราษฎร์- ธานี เทศบาลตำบลพุนพิน สุขาภิบาลตลาดไชยา เทศบาลตำบลนาสาร และสุขาภิบาล เวียงสระ เป็นต้น รูปที่ 9 แสดงบริเวณการกระจุกตัวของความหนาแน่นเป็นศูนย์กลางชุมชน ในระดับจังหวัดรายตำบล

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเกษตรกรรมเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด โดยในปี 2529¹ มีมูลค่า GDP ภาคเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 41.4 ของจังหวัด สาขาการค้า และการบริการเป็นสาขาที่มีความสำคัญรองลงมา (ร้อยละ 17.8) ส่วนด้านอุตสาหกรรม นั้น ยังมีความสำคัญน้อย โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ตามราคาคงที่ ปี 2515 เป็น 3,721.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.52 ของภาคใต้ สูงเป็นอันดับที่ 3 ของ ภาค โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากอดีตเพียงร้อยละ 4.22 ต่อปี และมี GDP per capita ตามราคาตลาด 15,951 บาท/คน เป็นอันดับที่ 5 ของภาค นับว่ามูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศในทุก ๆ ด้าน ซึ่งหาก นิยามาเปรียบเทียบกับประชากรและพื้นที่ในระดับภาคแล้ว พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังไม่ได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับ ประสิทธิภาพในการผลิต ตามกำลังความสามารถที่มีอยู่โดยเร็ว

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เคยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจชะงักงันมาตั้งแต่ช่วง กลางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 แม้ว่าปัจจุบันจะมีสภาพที่ดีขึ้น แต่ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในขั้นดีอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะการผลิตที่มีฐานแคบ ต้องพึ่งพา เกษตรกรรมสูง ความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตยังต่ำ ตลอดจนจะต้องพึ่งพาปัจจัย การผลิตจากภายนอกจังหวัดสูง อีกทั้งประสิทธิภาพการผลิตต่ำ² อย่างไรก็ตาม ในระยะ

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมประเทศไทย, 2528.

² สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534, ธันวาคม, 2527.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<p>สัญลักษณ์</p> <div style="text-align: center;"> </div>	
<p>รูปที่ 8 การกระจายประชากร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2531</p>	<p>อนุชา เล็กสกุลดิลก</p>

การศึกษาและวางแผนพัฒนา อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 วิทยาลัยนพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศึกษาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานีเปรียบเทียบรายอำเภอ ปี 2530-2531

อำเภอ	พท. (กม. ^๒)	ประชากร ปี 2531	ความหนาแน่น (คน:กม. ^๒)	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
เมือง	231.32	70,365	304.19	1.46
กาญจนดิษฐ์	873.54	75,077	85.95	1.56
ดอนสัก	458.00	28,533	62.30	1.91
เกาะสมุย	227.25	28,882	127.09	1.59
เกาะพะงัน	193.00	6,896	35.73	0.21
ไชยา	1,004.69	38,209	38.03	1.13
ท่าชนะ	683.09	29,227	42.79	-0.06
คีรีรัฐนิคม	1,347.7	38,858	28.84	3.08
บ้านตาขุน	1,300.00	11,182	8.60	4.87
พนม	703.22	19,766	28.11	4.32
ท่าฉาง	1,160.43	25,448	21.93	1.02
บ้านนาสาร	767.93	49,505	64.46	1.32
กิ่งอ.บ้านนาเดิม	206.00	19,003	92.25	1.39
เคียนซา	580.00	24,912	42.95	4.63
เวียงสระ	424.93	51,454	121.09	2.37
พระแสง	1,382.06	37,402	27.06	4.17
พุนพิน	1,201.16	66,460	55.33	1.23
กิ่งอ.ชัยบุรี	-	-	-	7.22
จ.สุราษฎร์ธานี	12,811.06	713,528	55.70	1.96

ประมาณ 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มีการขยายตัวของกาการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบริเวณเกาะสมุยและไชยา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เข้ามาจำนวนมาก จากการประมาณการ ในแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี พบว่าในปี 2527 มีนักท่องเที่ยวมาจังหวัดสุราษฎร์ธานีถึง 218,847 คน เป็นชาวไทย 185,596 คน และชาวต่างประเทศ 33,251 คน นักท่องเที่ยวเหล่านี้ร้อยละ 65 นิยมเดินทางไปยังเกาะสมุย รองลงมาคือ อำเภอไชยา หมู่เกาะอ่างทอง และอำเภอเมือง¹ ซึ่งในปี 2534 ประมาณว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 246,558 คน สถานเช่นนี้ทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรายได้โดยตรงจากการท่องเที่ยวประมาณ 242.40 ล้านบาท ในปี 2527 และคาดว่าจะมีถึง 467.40 ล้านบาทในปี 2534²

ความร่วมมือทางด้านบริการ โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสังคม สำหรับประชาชนโดยทั่วไป อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในสภาพที่มีการกระจายไปยังพื้นที่ส่วนใหญ่พอสมควร อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่จะต้องขยายการให้บริการให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของประชาชน และเตรียมตัวรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในอนาคตอีกด้วย

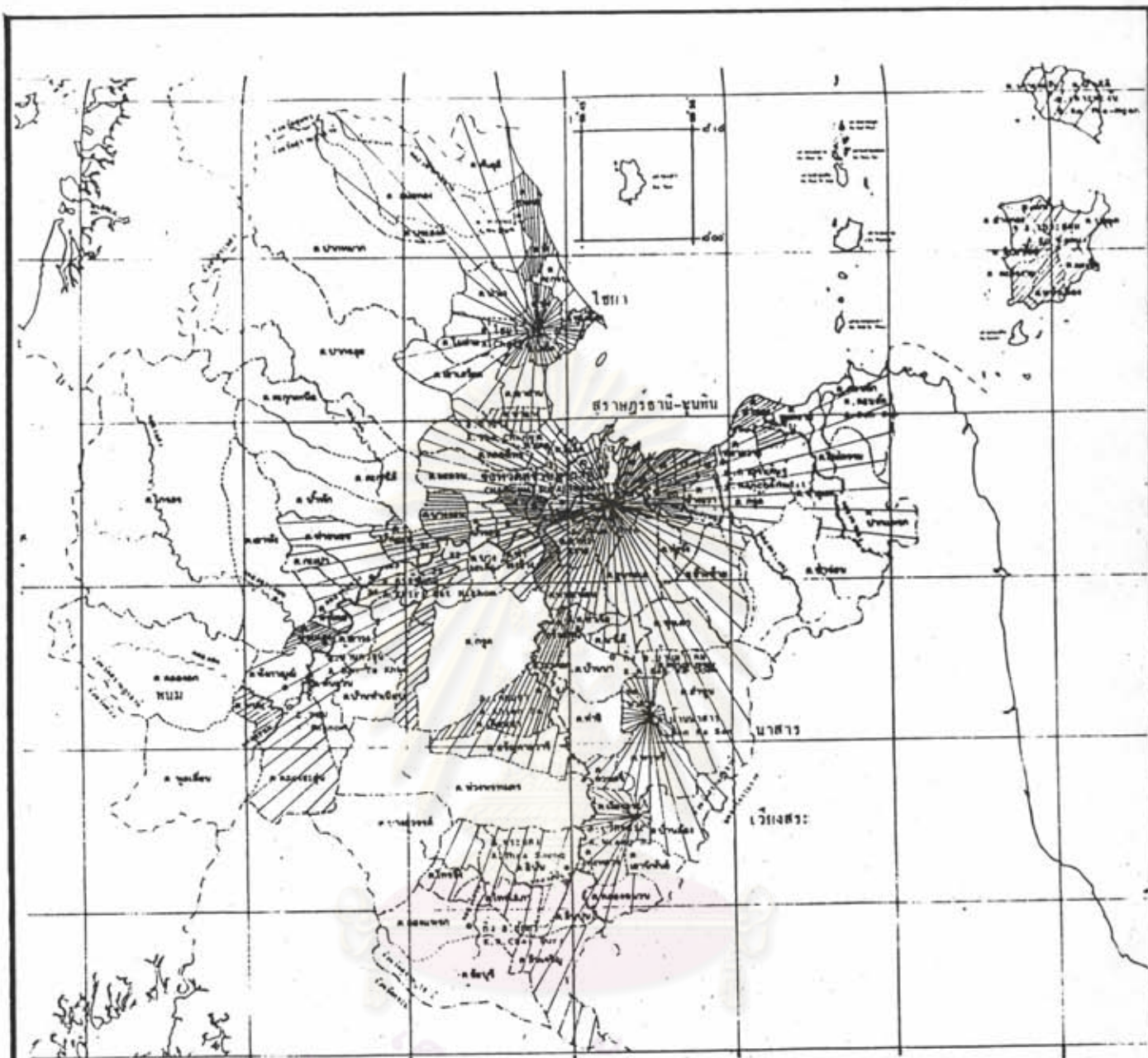
3.2 อำเภอเกาะพะงัน

ในบรรดาอำเภอ 16 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น อำเภอเกาะพะงันเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในการพัฒนามาก เพราะมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติสูง แต่เนื่องจากความห่างไกลของพื้นที่ และการคมนาคมที่ยากลำบาก ทำให้พื้นที่เกาะพะงันมีสภาพเป็นพื้นที่ด้อยพัฒนาขาดความสนใจจากเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชากรย้ายถิ่นออก ฯลฯ ความด้อยพัฒนาของเกาะพะงันนี้ ได้วิเคราะห์ให้ชัดเจนขึ้น โดยเปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ กล่าวคือ

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยสุราษฎร์ธานี, (กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย), 2528, หน้า 2-66 ถึง 2-69.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-117 ถึง 2-121.

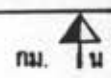

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ..... เขตหมู่บ้าน
- _____ รางรถไฟ

1. อ. ไร่	5. อ. ชุมแสง	9. อ. สทอป	13. อ. สทอป	17. อ. สทอป	21. อ. สทอป
2. อ. สทอป	6. อ. ชุม	10. อ. สทอป	14. อ. สทอป	18. อ. สทอป	22. อ. สทอป
3. อ. สทอป	7. อ. สทอป	11. อ. สทอป	15. อ. สทอป	19. อ. สทอป	23. อ. สทอป
4. อ. สทอป	8. อ. สทอป	12. อ. สทอป	16. อ. สทอป	20. อ. สทอป	24. อ. สทอป

สัญลักษณ์

รูปที่ 9

การกระจุกตัวของประชากรและความหนาแน่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อนุชา เล็กสกุลติก

การศึกษาและวางแผนพัฒนา อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(1) ที่ตั้งและขนาด

อำเภอเกาะพะงัน มีระยะทางห่างจากตัวจังหวัด 100 กม. เป็นอำเภอที่อยู่ไกลที่สุด มีสภาพเป็นเกาะขนาดเล็กอยู่ในอ่าวไทย การคมนาคมใช้ทางน้ำอย่างเดียว มีเนื้อที่น้อยที่สุดของจังหวัด คือ 193 ตร.กม. (หรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 ของพื้นที่จังหวัด)¹ ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 2 เกาะ คือ เกาะพะงัน (168 ตร.กม.) และเกาะเต่า (25 ตร.กม.) อยู่ตอนเหนือห่างไปอีก 45 กม. ในเกาะพะงันมีเนื้อที่ถือครองเนื่องร้อยละ 13.75 ของเนื้อที่ทั้งหมดเท่านั้น (ประมาณ 16,692 ไร่ ในปี 2521)² ทั้งนี้เพราะพื้นที่ที่เหลือส่วนใหญ่ยังคงเป็นป่าสงวน ภูเขา ชายหาด และเกาะเล็ก ๆ อย่างไม่รู้กี่ตาม มีพื้นที่บางส่วนได้ถูกราชการจับจองใช้ประโยชน์โดยไม่มีกรรมสิทธิ์ไปมากแล้ว

(2) ประชากร

ปี 2531 อำเภอเกาะพะงันมีประชากรเพียง 7,329 คน และครอบครัวจำนวน 1,882 ครอบครัว นับเป็นอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด เฉลี่ยความหนาแน่นเพียง 37.97 คนต่อ ตร.กม. และมีจำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 3.89 คน การเปลี่ยนแปลงประชากรในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (2520-2531) จำนวนประชากรลดลง 1,566 คน หรือเฉลี่ยร้อยละ 1.73 ต่อปี³ สาเหตุสำคัญของการลดประชากรนี้คือการย้ายถิ่นออกของประชากรที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาและเป็นการย้ายถิ่นที่ถาวร กล่าวคือ มีการประกอบอาชีพ มีครอบครัว หรือศึกษาต่อ โดยไม่กลับมาตั้งหลักแหล่งที่เกาะพะงันอีก ฉะนั้น ประชาชนเกาะพะงันจะเหลือแต่วัยสูง อายุมากขึ้น ประชากรช่วงอายุวัยแรงงานกลับลดลง และอัตราเพิ่มตามธรรมชาติค่อย ๆ ลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ 1 มาตั้งแต่ปี 2524 ในทำนองเดียวกัน จำนวนคนที่ย้ายถิ่นออกก็มีอัตราเพิ่มที่ลดลงตามลำดับ เพราะประชากรลดลงทุกปี สภาพเช่นนี้บ่งชี้ว่าเกาะพะงันขาดแรงดึงดูดให้ประชากรอาศัยอยู่ในท้องถิ่นเดิมมานานนับสิบปีแล้ว ทั้ง ๆ ที่ระดับรายได้ต่อหัวของประชากรอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ

¹ กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, ทำเนียบท้องที่: สถิติข้อมูลการปกครอง ส่วนภูมิภาค, (กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2527), หน้า 786.

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สมุดรายงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2527, หน้า 22.

³ กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, "สถิติประชากรทั่วประเทศ ปี 2520-2531." (อัคราเนหา)

(3) อาชีพและรายได้

ประชากรในทุก ๆ อำเภอส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพในภาคอุตสาหกรรม บริการ ค้าขาย ข้าราชการ และนักธุรกิจ มีสัดส่วนมากขึ้นตามขนาดของความเป็นเมืองในอำเภอนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำเภอเมือง, อำเภอหล่มสัก เป็นต้น สำหรับเกาะพะงันนั้น ประชากรที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 89.35¹ ความแตกต่างของอาชีพบ่งชี้สภาพความเป็นอยู่ของประชากรด้านหนึ่ง ในรูปของรายได้ จากข้อมูลสถิติพัฒนาชุมชนปี 2528 ของกรมการพัฒนาชุมชน ประชากรสุราษฎร์ธานีมีรายได้เฉลี่ย 12,461 บาทต่อปี อำเภอที่ประชากรมีรายได้มากกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัดมี 3 อำเภอ โดยอำเภอเกาะสมุยประชากรมีรายได้สูงที่สุด (47,500 บาทต่อคนต่อปี) รองลงมาคืออำเภอเมืองและอำเภอเกาะพะงัน (30,000 และ 20,400 บาท/คน/ปี ตามลำดับ)²

(4) การศึกษา

ประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ประถม 4 และประถม 6) คิดเป็นร้อยละ 56.49 และจบสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา (ม.ศ.5) เพียงร้อยละ 4.53 สัดส่วนการศึกษาของประชากรนี้ ในรายอำเภอมีความคล้ายคลึงกัน แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะการศึกษาระดับสูง พบว่า อำเภอเกาะพะงันเป็นหนึ่งในสามอำเภอ ที่ประชากรมีการศึกษาระดับสูง กล่าวคือ อำเภอเกาะพะงัน อำเภอหล่มสัก และกิ่ง อ.บ้านนาเดิม มีจำนวนประชากรที่จบการศึกษาระดับนี้ ร้อยละ 12.15, 14.45 และ 11.26 ตามลำดับ³ ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันสถานศึกษาในอำเภอเกาะพะงัน มีจำนวนน้อยเป็นที่สองรองจากกิ่งอำเภอชัยบุรี (12 และ 10 แห่ง ตามลำดับ) แต่ประชาชนมีความก้าวหน้าทางการศึกษามาก อันเป็นเหตุผลหนึ่งของการย้ายถิ่นออกจากเกาะพะงัน

1 กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, ผังพัฒนาชุมชนเกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี (กรุงเทพมหานคร:สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2528), หน้า 19.

² กรมการพัฒนาชุมชน, "สถิติข้อมูลพัฒนาชุมชน ปี 2528," หน้า 87-88.

(อัดสำเนา)

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

(5) สาธารณูปโภค

สาธารณูปโภค เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชากร สาธารณูปโภคที่นำมาศึกษาเพื่อเปรียบเทียบสภาพของเกาะพะงันกับอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ การได้รับบริการไฟฟ้า ความชาวถนนในอำเภอ และการขาดแคลนน้ำของหมู่บ้าน ซึ่งพบว่า ในปี 2525 จังหวัดสุราษฎร์ธานีใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 87,118,324 กิโลวัตต์ อำเภอเมืองและอำเภอนาสารใช้กระแสไฟฟ้ามากที่สุด 42,081,077 กิโลวัตต์ และ 26,521,742 กิโลวัตต์ ตามลำดับ อำเภอเคียนซา เกาะพะงัน บ้านตาขุน และนมม ใช้กระแสไฟฟ้าน้อยที่สุด 117,353 กิโลวัตต์; 147,548 กิโลวัตต์; 197,949 กิโลวัตต์ และ 199,972 กิโลวัตต์ ตามลำดับ ¹

จากการประมาณการโดย วท. ในปี 2526 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมี อัตราส่วนความชาวถนนต่อพื้นที่เกษตร 1 กม. คิดเป็น 0.565 อำเภอเคียนซา ดอนสัก ท่าฉาง และกิ่งอำเภอชัยบุรี มีอัตราส่วนสูงที่สุดเป็น 1.777, 1.474, 1.203 และ 1.120 ตามลำดับ ส่วนอำเภอไชยา เกาะพะงัน และนมมมี มีอัตราส่วนน้อยที่สุด 0.146, 0.245 และ 0.266 ตามลำดับ ²

ด้านน้ำดื่มที่ใช้ในเขตชนบท จากการสำรวจของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ปี 2522 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีครัวเรือนที่ขาดแคลนน้ำ ร้อยละ 19.34 อำเภอที่ไม่ขาดแคลนน้ำดื่มที่ใช้ในชนบท ได้แก่ อำเภอไชยา ท่าฉาง ท่าชนะ บ้านตาขุน และกิ่งอำเภอบ้านนาเดิม อำเภอที่มีการขาดแคลนน้ำมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเกาะพะงันและอำเภอเมือง (ร้อยละ 54.4 และ 44.0 ตามลำดับ) ³

จากข้อมูลเปรียบเทียบเหล่านี้จะเห็นได้ว่า อำเภอเกาะพะงันมีทั้งสภาพที่ได้เปรียบ และเสียเปรียบอำเภออื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงระดับการพัฒนาของเกาะพะงันในระดับจังหวัด จึงได้นำข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบมาไว้คะแนนเปรียบเทียบ โดยทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันด้วยวิธี Standard Score Analysis และให้

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สมุดรายงานสถิติจังหวัด, หน้า 32.

² สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี, หน้า 2-24.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-34.

ค่าน้ำหนักปัจจัยแต่ละตัว โดยวิธีประเมินตามความเหมาะสม เพื่อนำมาให้คะแนนเปรียบเทียบระหว่างอำเภอ ดังแสดงในตารางที่ 4-7

ผลของการวิเคราะห์พบว่า อำเภอเกาะพะงันเป็นอำเภอที่มีระดับการพัฒนาในปัจจุบัน ลำดับสุดท้ายของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด หรือจัดอยู่ในกลุ่มด้อยพัฒนา (กลุ่ม D) กว่าทุกอำเภอ ดังนั้น การเอาใจใส่ดูแลอำเภอเล็ก ๆ ที่โดดเดี่ยวนี้จึงน่าจะมีเหตุผลอันควร ด้วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

3.3 นโยบายและแนวทางการพัฒนา

การพัฒนาอำเภอเกาะพะงันมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับการพัฒนาในระดับสูง คือ ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ กล่าวคือ การพัฒนาใด ๆ ที่เกิดจากระดับสูงย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในระดับล่างด้วย ในทำนองเดียวกัน การพัฒนาที่ระดับล่าง ได้รับไม่เพียงแต่จะเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่เท่านั้น แต่มีผลต่อการพัฒนาโดยรวมด้วย จากการทบทวนนโยบายและแนวทางการพัฒนาระดับสูง สรุปได้ดังนี้

3.3.1 แผนพัฒนาระดับชาติและภาค¹

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 ได้กำหนดทิศทางที่จะให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็น "ประเทศกึ่งอุตสาหกรรม" ภายในสิ้นปีแผนฯ 5 (2529) และ "ประเทศอุตสาหกรรมใหม่" (NICs) ภายในสิ้นปีแผนฯ 6 (2534) โดยมุ่งการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจมากกว่าการขยายอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจ เน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยสนับสนุนการส่งออกและชะลอการนำเข้า ใช้นโยบายการเงินการคลังอย่างรัดกุม ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหลัก (เช่น ความยากจนของคนชนบท การพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง) ส่งเสริมและสนับสนุนการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การประหยัดพลังงาน และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและควบคุมปัญหามลภาวะ การพัฒนาให้ยึด

¹ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534, หน้า 3-15.

ตารางที่ 4 ตัวแปรที่ใช้เปรียบเทียบความเจริญของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอ	ระยะห่าง จากจังหวัด	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ขนาดถือครอง ที่ดิน (ไร่/ครอบครัว)	จำนวน ประชากร	ความหนาแน่น ประชากร (คน/กม. ²)	การเปลี่ยนแปลง ประชากร (%)	รายได้ ประชากร (บาท/คน/ปี)	ผู้การศึกษา สูงกว่า มศ.5 (%)	ปริมาณไฟฟ้า ที่ใช้ (Mill. kv.b)	ความยาวถนน ในชนบท (กม.)	หัวเรือนไม้ ขาดแคลน (%)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. เมือง	.5	231.317	16.66	106,498	469.04	1.73	30,000	4.92	42.081	.735	56
2. พุนดิน	12	1,201.103	19.32	85,255	70.96	6.09	13,195	14.45	9.918	.266	76.1
3. ศิริวิบูลย	68	1,347.370	19.07	36,555	27.13	2.18	12,000	1.09	.378	.649	95.4
4. นม	73	703.223	19.70	17,192	24.45	4.77	14,400	8.39	.200	.897	74.3
5. กาญจนดิษฐ์	18	873.539	11.02	73,233	83.83	2.29	4,320	3.73	1.264	.996	81.2
6. เกาะน้อย	84	227.250	11.70	28,617	125.93	-1.68	47,500	3.72	.984	0.000	100
7. ไชยา	52	1,004.630	14.28	37,364	37.19	1.96	14,000	8.96	1.660	.146	100
8. ท่าชนะ	79	683.086	21.09	28,547	41.79	1.70	3,500	2.79	.356	.307	100
9. ท่าฉาง	40	1,180.425	22.65	24,741	21.32	.87	2,500	1.25	.699	1.203	100
10. บ้านมาสาร	41	835.060	12.06	66,015	79.05	1.28	18,000	3.32	26.522	.589	79.4
11. นาทะแสง	78	944.100	20.21	34,528	36.57	3.54	4,875	1.19	.278	.567	84.5
12. เวียงสระ	68	424.930	17.12	49,448	118.37	5.71	4,300	5.71	1.403	.501	75.4
13. คอนสัก	62	458.000	12.34	28,142	61.45	9.18	18,000	2.48	.547	1.474	79.6
14. เคียนซา	62	580.000	24.41	22,883	39.45	7.79	3,800	1.00	.117	1.777	68.7
15. บ้านตาขุน	61	1,300.000	10.41	10,679	8.21	1.60	4,000	4.73	.197	.833	100
16. เกาะมะเงิน	100	193.000	11.17	6,678	34.60	-3.30	20,400	21.15	.142	.245	45.6
17. กิ่ง อ.บ้านมาเดิม	50	206.000	20.83	18,602	90.30	1.20	2,500	11.26	.372	1.120	100
18. กิ่ง อ.ชัยบุรี	100	437.980	20.21	9,878	22.55	6.73	7,000	1.02	0.000	0.000	78.2

- ที่มา :
1. กรมการนิคมราษฎร "สถิติข้อมูลนิคมราษฎร ปี 2528"
  2. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
  3. คำนวณจากสำมะโนเกษตร 2521 กิ่งอำเภอชัยบุรี ใช้ขนาดของอ่าวเกาะนาระแสง
  4. กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ปี 2529
  5. (4) / (2)
  6. การเปลี่ยนแปลงระหว่างปี 2525-2529
  7. กรมการนิคมราษฎร, อ้างแล้ว

8. กรมการนิคมราษฎร, อ้างแล้ว
9. สำนักงานสถิติแห่งชาติ "รายงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2527"
10. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย "ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534" ธันวาคม 2527
11. "การสำรวจภาวะการขาดแคลนน้ำ จังหวัดสุราษฎร์ธานี" 2521

ตารางที่ 5 คะแนนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้เปรียบเทียบความเจริญของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอ	ระยะห่าง จากจังหวัด	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ขนาดถือครอง ที่ดิน (ไร่/ครอบครัว)	จำนวน ประชากร	ความหนาแน่น ประชากร (คน/กม ²)	การเปลี่ยนแปลง ประชากร	รายได้ ประชากร	ผู้มีการศึกษา สูงกว่า มศ.5	ปริมาณไฟฟ้า ที่ใช้	ความยาวถนน ในเขต	ครัวเรือนไม่ ขาดแคลนน้ำ
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. เมือง	-2.0510	-1.2278	-5.3211	2.5071	3.7881	-.3905	1.5039	-.1090	3.3041	8.0443	-1.6894
2. นุ้ยถมน	-1.6410	1.2508	.5324	1.6788	-6.0485	.9808	6.2975	1.8555	.4505	-.8582	-.4278
3. ศีวิชัยนิคม	.2842	1.6246	.4774	-5.7154	-.4844	-.2510	-3.9490	-.8181	-.3958	.3081	.7646
4. นม	.5337	-.0217	.6161	-.7473	-.5103	.5516	.1682	.1631	-.4118	.4039	-.5388
5. กาญจนดิษฐ์	-1.4983	.4135	-1.2950	1.2501	6.3774	-.2169	-.6980	-.3293	-.3172	.6017	-.1125
6. เกาะสมุย	.9259	-1.2382	-1.1453	-.3400	.4708	-1.4474	3.0044	-.2312	-.3421	-1.3975	1.0488
7. ไชยา	-.2149	.7486	-.5816	-2.8328	-.3871	-.31923	.1320	.6390	-.2821	-1.0959	1.0488
8. ท่าชนะ	.7477	-7.3190	.9222	-.3425	-.3428	-.3996	-.7683	-.5034	-.3978	-.7743	1.0488
9. ท่าฉาง	-.6427	1.1468	1.2657	-.4782	-.5406	-.8570	-.8540	-.7885	-.3673	1.0151	1.0488
10. บ้านนาสาร	-.6070	.3152	-1.0680	.9929	1.7559	-.5299	.4749	-.4052	1.9236	-.2111	-.2237
11. นวชนสง	.7120	.5939	.7284	-.1294	-.3931	.1704	-.6504	-.7996	-.4047	-.2550	9.1296
12. เวียงสระ	.3555	-.733017	4.8074	.4023	.3783	.8430	-.6997	3.7237	-.3049	-.3869	-.4708
13. คลอนลึก	.1416	-.6484	-1.0044	-.3570	-.1526	1.9185	.4749	-.5808	-.3808	1.5583	-.2114
14. เคียนซา	.1416	-.3388	1.8532	-.5444	-.3853	1.5434	-.7428	-.8348	-.4190	2.1615	-.8848
15. บ้านตาขุน	.1059	1.5035	-1.4293	-.9794	-.6873	-.4308	-.7254	-.1442	-.4118	.2761	1.0488
16. เกาะพะงัน	1.4964	-1.3258	-1.2820	-1.1220	-.4122	-1.9495	.6807	2.8980	-.4188	-.8981	-2.3119
17. กิ่ง อ.บ้านนาเดิม	-.2862	-1.2925	.8849	-.6970	.1283	-.5547	-.8540	1.0648	-.3984	.8493	1.0488
18. กิ่ง ส.ชัยบุรี	1.4964	-.8997	.7284	-1.0080	-.5287	1.1591	-.4882	-.8311	-.4294	-1.3875	-.2979

หมายเหตุ : สูตรที่ใช้ในการคำนวณคะแนนมาตรฐานคือ

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{SD} \cdot \sqrt{n}$$

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ (Correlation matrix) ระหว่างคะแนนมาตรฐานของตัวแปร

ตัวแปร	ระยะห่าง จากจังหวัด	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ขนาดถือครอง ที่ดิน (ไร่/ครอบครัว)	จำนวน ประชากร	ความหนาแน่น ประชากร (คน/กม ²)	การเปลี่ยนแปลง ประชากร (%)	รายได้ ประชากร (บาท/คน/ปี)	ผู้การศึกษา สูงกว่า มศ.5 (%)	ปริมาณไฟฟ้า ที่ใช้ (Mill, kv.h)	ความยาวถนน ในตำบล (กม.)	ครัวเรือนไม่ ขาดแคลนน้ำ (%)	ผลรวมของ ค่าความ- สัมพันธ์
ระยะห่าง	1	-.2631	3.8724	-.8361	-.5476	-7.1305	6.5385	-.0115	-.6214	-.2904	5.0813	-1.5456
พื้นที่	-.2631	1	8.1016	7.7381	-.4398	8.2122	-.4125	-.2400	-.1597	8.8059	.4466	.2600
ที่ดิน	3.8724	8.1016	1	-.1210	-.1009	.3806	-.4698	-.2684	-.1444	.2616	9.7890	.7572
ประชากร	-.8361	7.7381	-.1210	1	.7145	5.9438	.2382	1.2354	.7761	-6.1248	-.2742	1.5742
ความหนาแน่น ประช.	-.5476	-.4398	-.1009	.7145	1	-.1166	.4831	9.5754	.8274	-3.0770	-.3858	1.4129
การเปลี่ยนแปลง ประช.	-7.1305	8.2122	.3806	5.9438	-.1166	1	-.3568	-.3763	-.1142	.3987	-.1230	.7625
รายได้ ประช.	6.5385	-.4125	-.4698	.2382	.4831	-.3568	1	.1523	.3997	-.3706	-.1977	.4724
การศึกษา	-.0115	-.2400	-.2684	1.2354	9.5754	-.3763	.1523	1	3.1189	-.3204	-.4035	-.4520
ปริมาณไฟฟ้า	-.6214	-.1597	-.1444	.7761	.8274	-.1142	.3997	3.1189	1	-6.1409	-.4023	1.5029
ความยาวถนน	-.2904	8.8059	.2616	-6.1248	-3.0770	.3987	-.3706	-.3204	-6.1409	1	-3.1482	.5819
ไม่ขาดแคลนน้ำ	5.0813	.4466	9.7890	-.2742	-.3858	-.1230	-.1977	-.4035	-.4023	-3.1482	1	-.2228

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนของแต่ละตัวแปรที่ถ่วงน้ำหนักแล้วรายอำเภอและผลรวมที่วัดระดับความเจริญ

ตัวแปร	ระยะห่าง จากจังหวัด	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ขนาดถือครอง ที่ดิน (ไร่/ครอบครัว)	จำนวน ประชากร	ความหนาแน่น ประชากร (คน/กม ²)	การเปลี่ยนแปลง ประชากร (%)	รายได้ ประชากร (บาท/คน/ปี)	อัตราการศึกษ สูงกว่า มศ.5 (%)	ปริมาณไฟฟ้า ที่ใช้ (Mill. kv.h)	ความหนาแน่น ในชนบท (คน.)	ครัวเรือนไม้ ขาดแคลนน้ำ (%)	ผลรวมของ ค่าความ- สัมบูรณ์	
1. เมือง	3.1700	-.3192	-.0402	3.9469	5.3525	-.2978	.7105	4.9287	4.9658	4.6817	.3720	17.9587	A
2. หนอง	2.5383	.3252	.4032	2.6427	-8.5435	.7327	.0297	-.7483	.6771	-.4983	9.5316	6.1103	B
3. ห้วยทับทัน	-.4393	.4224	.3815	-8.9977	-.6844	-.1914	-1.8657	.3698	-.5949	.1793	-.1704	-.8560	C
4. นคม	-.8250	-5.6486	.4688	-1.1764	-.7210	.4207	7.8570	-7.3745	-.6187	.2351	.1201	-2.0996	C
5. กาบจนดิน	2.3159	.1075	-.9807	1.9881	9.0110	-.1654	-.3297	.1488	-.4768	.3501	2.5091	3.0531	C
6. เกาะสนิม	-1.4312	-.3219	-.8673	-.5354	.8652	-1.1037	1.4195	.1497	-.5141	-.8075	-.2337	-3.5807	D
7. ไชยา	.3321	.1946	-.4404	-4.4581	-.5470	-.2434	6.2365	-.2888	-.4240	-.6378	-.2337	-2.2708	C
8. ท่าชนะ	-1.1558	-1.9032	.6983	-.5393	-.4842	-.3048	-.3630	.2275	-.5979	-.4506	-.2337	-3.2225	D
9. ท่าฉาง	.9934	.2982	.9584	-.7528	-.7638	-.5010	-.4035	.3584	-.5521	.5908	-.2337	-9.8844	C
10. ไท่สมสาร	.9383	8.1975	-.8073	1.5631	2.4810	-.4041	.2244	.1832	2.8911	-.1228	4.9876	4.6224	B
11. นระนัง	-1.1005	.1544	.5518	-.2038	-.5555	.1299	-.3073	.3614	-.6083	-.1484	-2.0348	-1.7467	C
12. เวียงสระ	-.5495	-.1908	3.6405	.6334	.5348	.8428	-.3305	-1.6832	-.4582	-.2251	.1049	.1813	C
13. ดอนสัก	-.2188	-.1686	-.7606	-.5620	-.2156	1.4630	.2244	.2535	-.5724	.9058	4.7122	.3956	C
14. เดียนซา	-.2188	-8.7547	1.2519	-.8571	-.5181	1.1770	-.3508	.3773	-.6297	1.2580	.1972	1.6012	C
15. บ้านตาขุน	-.1637	.3909	-1.0824	-1.5419	-.9429	-.3285	-.3427	6.5189	-.6189	.1807	-.2337	-4.6382	D
16. เกาะมะเงิน	-2.3128	-.3447	-.9557	-1.7684	-.5824	-1.4888	.3216	-1.8090	-.62843	-.5227	.5152	-9.0702	D
17. กิ่ง อ. ไท่สมมาเดิม	.4423	-.3361	.6550	-1.0973	.1784	-.4230	-.4035	-.4813	-.5957	.4943	-.2337	-1.8007	C
18. กิ่ง อ. ชัยบุรี	-2.3128	-.1819	.5518	-1.5869	-.7470	.8839	-.2212	.8757	-.6453	-.8075	6.6400	-4.6251	D

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่เป็นหลักในการพัฒนา แผนโครงการให้สอดคล้องและสอดคล้องกัน (เช่น พื้นที่ชนบทยากจน พื้นที่ภาคใต้ตอนบน เมืองหลัก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นต้น) สร้างแผนการและระบบความร่วมมือในการดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนบทบาท และระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน

ส่วนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะยังคงยึดหลักการและนโยบายหลักตามแผนฯ ฉบับที่ 5 โดยมีการปรับปรุงแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาบางประการ คือ ให้มีการฟื้นฟูฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ (ครอบคลุมด้านภาษี งบประมาณ-รายจ่าย การกีดกันต่างประเทศ นโยบายด้านวิสาหกิจ และด้านการคลังท้องถิ่น) ปรับโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพเศรษฐกิจ เน้นการผลิตให้ประสานกับการตลาดยิ่งขึ้น ปรับปรุงเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กระจายความเจริญและการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีแนวการพัฒนาสูง พัฒนาโครงสร้างและการกระจายการบริการทางสังคม มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและพึ่งตนเองได้ แก้ไขความยากจนและการพัฒนาชนบท ภายใต้ระบบการพัฒนาชนบทแนวใหม่ หรือ "ระบบ กชช." โดยมี "แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี" เป็นประเด็นที่สำคัญ นอกจากนี้ จะได้ปรับปรุงแนวทางด้านอื่น ๆ ให้กระชับและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พื้นที่ภาคใต้ตอนบน ซึ่งครอบคลุมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต กระบี่ และอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นพื้นที่ที่มีแนวการพัฒนาสูง ที่จะนำประเทศก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เนื่องจาก ความได้เปรียบในเชิงที่ตั้ง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และประสบการณ์ของทรัพยากรบุคคล ในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ มาช้านาน รัฐบาลจึงให้ความสนใจที่จะพัฒนาให้เป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจใหม่ นอกจากนี้ พื้นที่พัฒนาชายฝั่งภาคตะวันออกเฉียงใต้มอบหมายให้องค์การเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งประเทศญี่ปุ่น (JICA) ดำเนินการศึกษาและวางแผนพัฒนานั้นพื้นที่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

แนวความคิดการพัฒนา ได้ยึดหลักการพัฒนาเชื่อมโยงแนวแกนตะวันออกเฉียงใต้ โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางและพื้นที่ เขตอิทธิพล กล่าวคือ

(1) พัฒนาภูเก็ตให้เป็นเมืองหลัก ทำหน้าที่เป็นประตูเข้าสู่ประเทศทางด้านตะวันตก และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านฝั่งทะเลอันดามัน เร่งพัฒนาการค้า การผลิต และการท่องเที่ยว และเน้นบทบาทการเกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากท่าเรือน้ำลึกที่จะเกิดขึ้น

(2) เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูเก็ติดกับสุราษฎร์ธานีในระยะสั้น เพื่อเร่งความเจริญของเมือง อุตสาหกรรม และเร่งความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของพื้นที่ ทั้งสอง

(3) พัฒนาสุราษฎร์ธานีให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ศูนย์กระจายสินค้า เมืองศูนย์กลางเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งอ่าวไทย และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยในระยะสั้นเน้นการแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติ และในระยะยาวให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกันกับท่าเรือน้ำลึกที่จะเกิดขึ้น

(4) ใช้ประโยชน์ทรัพยากรในเส้นที่อภินิหารของภูเก็ติดและสุราษฎร์ธานี ที่มีอยู่มากมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่ออนาคต เพื่อสนับสนุนมาตรการส่งเสริมและเชื่อมโยงเมืองหลักทั้งสอง โดยการขยายการผลิตและเร่งผลผลิตการเกษตร ตลอดจนการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ (น้ำ พลังงาน แหล่งท่องเที่ยว) ให้สมบูรณ์

การพัฒนาเน้นพื้นที่เป้าหมายเฉพาะแห่งดังนี้

- (1) การพัฒนาเมืองภูเก็ต
- (2) การพัฒนาเมืองสุราษฎร์ธานี
- (3) การพัฒนาพื้นที่อภินิหารเมืองภูเก็ตและเมืองสุราษฎร์ธานี ได้แก่ พื้นที่เมืองภูเก็ต ตะกั่วป่า ลุ่มน้ำตาปี-นวมดวง เมืองสุราษฎร์ธานี ที่ราบต่ำตอนกลาง อำเภอกันตัง และอำเภอเกาะสมุย

3.3.2 แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี¹

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534 ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสรุปได้ดังนี้

- (1) วัตถุประสงค์ของการพัฒนา

¹ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534, หน้า 3-15.

เพื่อเน้นฐานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และคุณภาพขกระดับรายได้อันสูง และฐานะความเป็นอยู่ของประชากรให้สูงขึ้น โดยเน้นประชากรเป้าหมายในชนบทที่มีรายได้น้อย และด้วยโอกาสที่จะได้รับผลการพัฒนาที่ผ่านมาเพื่อลดอัตราเคลื่อนย้ายประชากรและปรับปรุงคุณภาพประชากรให้สามารถพึ่งตนเองได้ และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อพัฒนาสังคมและการกระจายบริการทางสังคมให้ทั่วถึงและเพื่อเพิ่มและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมของจังหวัด

(2) กลยุทธ์การพัฒนา

ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต กระจายฐานการผลิตให้กว้างขึ้น และเชื่อมโยงกับฐานการผลิตเดิม เร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการกระจายฐานการผลิต ส่งเสริม สนับสนุน การรวมกลุ่มของประชากร ด้านการผลิต การจำหน่ายสินค้า การบริการ รวมทั้งการระดมทุนเพื่อการพัฒนา พัฒนาการท่องเที่ยว พัฒนาชนบท พัฒนาเมือง และระดมความร่วมมือจากส่วนราชการและประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

(3) กลยุทธ์การพัฒนาเฉพาะพื้นที่

พื้นที่การพัฒนา กระจายทั่วถึงทุกอำเภอในจังหวัด กล่าวเฉพาะอำเภอเกาะพะงัน แผนพัฒนาดังกล่าวได้เสนอให้เป็นเขตอิทธิพลของเกาะสมุย ซึ่งได้ถูกเสนอให้ยกระดับเป็นเมืองรอง มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่จะได้รับการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริการทางสังคม การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว การส่งเสริมอุตสาหกรรมครัวเรือน และส่งเสริมการผลิตภาคเกษตรเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่น

(4) เป้าหมายการพัฒนา

กำหนดผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.2 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 9,754.5 ล้านบาท ในปี 2525 เป็น 16,510 ล้านบาท ในปี 2534 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.2 ต่อปี โดยจะเพิ่มขึ้นเป็น 22,560 บาทต่อคน ในปี 2534 ทั้งนี้โดยมีประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.0 ต่อปี โดยคาดว่า ในปี 2534 จะมีประชากร 731,730 คน ในจำนวนประชากรทั้งหมดนี้ ร้อย

ละ 22.9 จะเป็นประชากรที่เข้าสู่ระบบการศึกษา และเป็นประชากรวัยแรงงานอีกร้อยละ 60.9 ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเตรียมการสร้างงานรองรับ

การที่จะพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างได้ผลโดยรวมนั้น จะต้องมีแผนการพัฒนาด้านในระดับย่อยอย่างเหมาะสม ประสานสอดคล้องภายใต้กรอบการพัฒนาด้านของจังหวัด โดยรวมด้วย ซึ่งเกาะพะงันเป็นหนึ่งในอำเภอที่มีปัญหา ด้อยพัฒนา ที่รอการช่วยเหลือจากจังหวัด ในขณะที่เดียวกัน เกาะพะงันมีทรัพยากรและศักยภาพของพื้นที่ที่จะสามารถช่วยเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ได้ด้วย

3.3.3 กรอบการพัฒนาเกาะพะงัน

จากการศึกษา "ผังพัฒนาชุมชนเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ซึ่งจัดทำโดย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (กรกฎาคม 2528) และ "แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี" จัดทำโดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (สิงหาคม 2528) ตลอดจนการวิจัยสภาพและปัญหาเบื้องต้นที่กล่าวมาแล้ว ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเกาะพะงัน ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาเบื้องต้น และจะนำมาพิจารณาในการศึกษาและวางแผนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อไป

(1) วัตถุประสงค์ของการพัฒนา

(1.1) พัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชากร เพื่อแก้ไขปัญหานี้พื้นฐาน และพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้น

(1.2) พัฒนาให้เกาะพะงันเป็นแหล่งท่องเที่ยวบวการของเกาะสมุย เพื่อขยายฐานทางเศรษฐกิจของประชากรท้องถิ่นและจังหวัด ภายใต้การควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(1.3) วางแนวทางการสงวนและรักษาไว้ ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีทางธรรมชาติและสังคมท้องถิ่น

(2) แนวทางการพัฒนาเกาะพะงัน

(2.1) ยกระดับคุณภาพ ปริมาณ และการตลาดของผลิตผลทางการเกษตร

- (2.2) ลดการอพยพออกของประชากร
- (2.3) พัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันโดยให้ชายหาดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาแบบธรรมชาติ โดยการอนุรักษ์และสงวนสภาพธรรมชาติที่สำคัญไว้
- (2.4) การพัฒนา การบริการ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความต้องการพื้นฐานและต้องไม่มีขนาดและความเร็วเกินกว่าขีดความสามารถของพื้นที่ที่จะรับได้
- (2.5) การพัฒนาใด ๆ จะต้องมีผลกระทบทางลบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสังคมน้อยที่สุด
- (2.6) การพัฒนาจะต้องประสาน และร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐจะต้องมีมาตรการควบคุมที่เหมาะสม และให้ความสนับสนุนภาคเอกชนอย่างเพียงพอ

3.3.4 แผนพัฒนาชนบทอำเภอเกาะพะงัน

คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ได้จัดทำแผนพัฒนาชนบท อำเภอ เป็นประจำทุกปี เพื่อเสนอของบประมาณ และเพื่อเป็นแนวทางและคู่มือของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาชนบท ทั้งนี้ แผนฯ ดังกล่าวได้จัดทำโดยความร่วมมือของหน่วยราชการต่าง ๆ และผ่านการกลั่นกรองและพิจารณาจากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ

สำหรับแผนพัฒนาชนบท อำเภอเกาะพะงัน ปี 2532,¹ 2533² มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และถือเป็นแผนงานโครงการของท้องถิ่น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์หลักของแผน

- (1.1) เพื่อให้ประชาชนมีน้ำในการอุปโภค บริโภค อย่างเพียงพอ
- (1.2) เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
- (1.3) เพื่อให้การคมนาคมในหมู่บ้าน ตำบล มีถนนใช้ทุกฤดูกาล
- (1.4) เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่ม
- (1.5) เพื่อให้ประชาชนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม ร่วมมือร่วมใจ

¹อำเภอเกาะพะงัน, จังหวัดสุราษฎร์ธานี, "แผนพัฒนาอำเภอประจำปี 2532," 25 กันยายน 2530.

²สำนักงานเลขานุการ กพอ., "แผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอ ปี 2533," 15 กันยายน 2531.

เลือกละในการร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเอง

(1.6) เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเฝ้าระวัง-โรค ป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้ดีขึ้น

(1.7) เพื่อให้มีสถานปาสัมบูรณ์ และเป็นการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

(2) แนวทางการพัฒนาประจำปี

(2.1) เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำ ขยายการชลประทานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

(2.2) ส่งเสริมการผลิตทางการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และอุตสาหกรรมในครัวเรือน รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพด้านอื่น ๆ

(2.3) พัฒนาการคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(2.4) ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสาธารณสุข

(2.5) ส่งเสริมการกีฬา การพัฒนาคุณธรรม

(2.6) อนุรักษ์ป่าและส่งเสริมการปลูกป่า

(2.7) ปรับปรุงคุณภาพของเจ้าหน้าที่และกลุ่มพลังมวลชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) แผนงานและโครงการ

ในการจัดทำแผนงานโครงการ ได้แบ่งกลุ่มปัญหาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุขและการอนามัย ผลผลิตรายได้และการมีงานทำ แหล่งน้ำ และความรู้และการศึกษา โดยโครงการแบ่งเป็น 6 หมวด ภาครัฐบาล คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มหาดไทย ศึกษาธิการ สาธารณสุข และอุตสาหกรรม กับอีก 2 หมวด ขององค์การประชาชน/เอกชน คือ โครงการ กสช.

ในแผนฯ ปี 2532 ได้เสนอโครงการทั้งสิ้น 132 โครงการ ใน ปี 2533 มีทั้งสิ้น 65 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 2,968,215 บาท